

แบบองค์ประกอบพื้นฐานของการนำเสนอทริเจน Smart Farmer ต้นแบบ

นายสุเทพ ทำขุนทด

Smart Farmer ต้นแบบ สาขาการเลี้ยงโคเนื้อ

คำจำกัดความ

ประเด็นที่แสดงถึงความโดดเด่นและมีการปฏิบัติที่ดี

๑. การคัดเลือกโคขุนเข้าฟาร์ม

- ๑.๑ สายพันธุ์โคเนื้อลูกผสม ได้แก่ โคเนื้อลูกผสมพันธุ์อเมริกันบราห์มัน ชาโรเลส์ แองกัส วากิว
- ๑.๒ คุณลักษณะรูปร่าง ดูหัว ดูตา ตาบอด ตาฟางหรือไม่ ปากใหญ่ นิสัยไม่ดุร้าย ลำคอสั้น หน้าขาหน้าแข็งแรง ข้อกลางต้องใหญ่ เล็บต้องจิกดี ขาหลัง ดูช่วงขา กระดูกข้อสะโพกใหญ่ ถ้าใหญ่กันจะย่อย มีกล้ามเนื้อ ถ่ายทอดกรรมพันธุ์ดี กล้ามเนื้อแข็งแรงบึกบึนดี กล้ามเนื้อจะแน่นหนัก หน้าอกกว้าง (เสื้อร่องให้) ลำตัวลึกกว้าง ดูด้านข้าง ดูซี่โครง ซี่โครงโกร่งใหญ่ ลำตัวใหญ่ ซี่โครงไม่ด้วน สันหลังข้างบนนอก สันกว้าง สันหนา ถ้าเลี้ยงจะได้น้ำหนักดี โคลนหางต้องใหญ่ ปลายหางไม่ด้วนไม่งอ หนังหนา คิ้วต้องย่น หน้าย่น

๒. การจัดการ

๒.๑ โคแรกเกิด นำลูกวัวแรกเกิดมาขุนนม โดยใช้นมจากแม่โค นมผง หรือนมโคซื้อจากสหกรณ์น้ำนมตามที่ต่างๆ ที่ตกเกรด ทำการขุน ๒-๓ เดือน ฝึกให้กินอาหารหยาบและอาหารข้น การถ่ายพยาธิ การฉีดยาบำรุง อายุ ๓ เดือน อายุ ๕ - ๖ เดือน ถ่ายพยาธิ และฉีดยาบำรุงซ้ำ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคเฮโมรายิกเซฟติกซีเมีย เมื่ออายุ ๖ เดือน วัคซีน

๒.๒ โคหย่านม ซื้อเข้ามาจะกักดูโรค ๑ อาทิตย์ ฉีดยาถ่ายพยาธิ ยาบำรุง ยาป้องกันไข้หวัด อาทิตย์ที่ ๒ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคเฮโมรายิกเซฟติกซีเมีย การฝึกให้กินอาหารข้น และอาหารหยาบ เลี้ยงแบบยืนโรง ๗ - ๘ เดือน หลังจากนั้นนำเข้าคอกขุน หรือขายเป็นวัวกลางน้ำ

๓. การเลี้ยงโคขุน มี ๒ ลักษณะ

๓.๑ การเลี้ยงแบบเดี่ยว เป็นการแยกโคมีนิสัยเข้าตัวอื่นไม่ได้ จากคอกรวมมาขุนเดี่ยวคอกละ ๑ ตัว เพื่อป้องกันไม่ให้วัวชนกัน ทำให้การดูแลง่าย เจ็บป่วยเห็นชัด กินอาหารได้สะดวก ปลอดภัยกับคนเลี้ยง

๓.๒ เลี้ยงแบบกลุ่ม ๒ - ๕ ตัว นำวัวจากคอกรวมมาแยกขุน ตามลักษณะนิสัยของวัวที่เข้ากันได้ ประหยัดพื้นที่ในการขุน สะดวกในการให้อาหาร ประหยัดแรงงาน ประหยัดเวลา แต่มีข้อจำกัดคือต้องให้อาหารบ่อยครั้ง เพื่อป้องกันอาหารขาดแคลน

๔. การให้อาหาร

๔.๑ โคแรกเกิดเดือนที่ ๑ ให้โคให้กินนมอย่างพอเพียง (ให้ ๒ มื้อ) มื้อละ ๓ - ๕ ก.ก. / ตัว / มื้อ ดูระบบขับถ่าย ถ้าเปลี่ยนนมบ่อยจะท้องเสีย โคนเป็นไข ต้องดูแลตอนเช้าและเย็น

๔.๒ เดือนที่ ๒ ให้กินนม ๒ มื้อ ประมาณ ๔ - ๗ ก.ก./ตัว / มื้อ ฝึกให้กินอาหารชั้น โดยธรรมชาติ ลูกโคจะแทะดิน แทะเล็มหญ้าแห้งก่อน แล้วถึงจะกินหญ้าสด

๔.๓ เดือนที่ ๓ ให้กินนมลดลงมาครึ่งหนึ่ง แล้วให้อาหารชั้นเพิ่มขึ้น โปรตีนไม่ต่ำกว่า ๑๔ % แต่ไม่เกิน ๑๖ % เพราะถ้าให้โปรตีนสูงโคจะท้องอืด

๔.๔ เดือนที่ ๔ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๖ % ๓ - ๕ ก.ก./ตัว/วัน พร้อมอาหารหยاب

๔.๕ เดือนที่ ๕ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๖ % ๓ - ๕ ก.ก./ตัว/วัน เพิ่มอาหารหยاب ถ้ากินอาหารหยابน้อยจะโตช้า

๔.๖ เดือนที่ ๖ - ๘ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๖% ๔ - ๗ ก.ก./ตัว/วัน พร้อมอาหารหยاب

๔.๗ เดือนที่ ๙ - ๑๐ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๒๑ % และอาหารหยاب ให้กินตลอดวัน

๔.๘ เดือนที่ ๑๑ - ๑๔ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๖ % และอาหารหยاب ให้กินตลอดวัน

๔.๙ เดือนที่ ๑๕ - ๒๐ ให้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๔ % และอาหารหยاب ให้กินตลอดวัน

การขุนโคพันธุ์โคราชวากิว โดยซื้อโคหย่านม อายุ ๖ เดือนขึ้นไปเข้าขุน

๑. สองเดือนแรก ใช้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๒๑ % และอาหารหยาบ
๒. เดือน ๓ ถึงเดือนที่ ๖ ใช้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๖ % และอาหารหยาบ
๓. เดือนที่ ๗ ถึงเดือนที่ ๑๑ ใช้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๔ % และอาหารหยาบ
๔. เดือนที่ ๑๒ ถึงเดือนที่ ๒๔ ใช้อาหารชั้นโปรตีนไม่น้อยกว่า ๑๒ % และฟางข้าว

๕. อาหารสัตว์

- ๕.๑ ผลิตใช้เองภายในฟาร์ม
- ๕.๒ ผลิตเพื่อจำหน่าย ทั่วไป

สูตรอาหารชั้น ประกอบด้วยวัตถุดิบ ดังต่อไปนี้

มันสำปะหลัง ข้าวโพด รำอ่อน กากถั่วเหลือง กากถั่วเขียว ปลาป่น ใบกระถินแห้ง
กากปาล์ม พรีเม็กซ์ เกลือ ปุ๋ยยูเรีย และกากน้ำตาล

๖. ตลาด แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ

- ๖.๑ ตลาดนัดเนื้อโค ทั่วไป ในท้องถิ่น ภูมิภาค
- ๖.๒ ตลาดโคมัน เช่น บริษัท ๕๐๕
- ๖.๓ ตลาดโคขุน เช่น สหกรณ์โคเนื้อ กำแพงแสน โพนยางคำ และหนองสูง

๗. อื่นๆ

- ๗.๑ การจัดการแปลงหญ้า พื้นที่ ๗๐ ไร่ หญ้าที่ปลูก คือ หญ้ารูซี่ และถั่วฮามาต้า
- ๗.๒ ตลาดโคเนื้อ เกษตรกรเข้าถึงเฉพาะตลาดโคเนื้อทั่วไป
- ๗.๓ เกษตรกรไม่มีแปลงหญ้าเป็นของตัวเอง เพราะใช้พื้นที่ไปทำอย่างอื่น

ข้อมูลทั่วไปของ Smart farmer ต้นแบบและการติดต่อ

นายสุเทพ ทำขุนทด อายุ ๕๗ ปี
๔๖๐ หมู่ที่ ๑๓ บ้านหนองโพธิ์ ตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา
รหัสไปรษณีย์ ๓๐๒๑๐ โทร. ๐๘-๙๖๘๘-๓๘๕๖

ผู้ถอดบทเรียน

๑. นายรังสรรค์ ระวังสำโรง ปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา
๒. นายเฉลียว ขจรภพ เจ้าพนักงานสัตวบาลชำนาญงาน
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา โทร. ๐๘-๑๙๙๙-๑๙๔๒
๓. นายไพรัตน์ ปากคีปทอง ปศุสัตว์อำเภอเทพารักษ์
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเทพารักษ์ โทร. ๐๘-๔๙๖๐-๕๑๑๕
๔. นางสาวแสงทิพย์ สุขดี เจ้าพนักงานสัตวบาลปฏิบัติงาน
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา โทร. ๐๘-๑๙๗๖-๘๖๖๑
๕. นายเนติธร แก้วแจ็ก เจ้าพนักงานสัตวบาล
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา โทร. ๐๙-๑๓๖๘-๐๖๕๕